

GODKENDELSE AF LÆREPLANER FOR ELEVER MED GENERELLE OG OMFATTENDE INDLÆRINGSVANSKELIGHEDER

Skolekontoret indstiller til Styrelsen, at Styrelsen beslutter, at de gældende læreplaner for almenområdet fra 2018 bliver de gældende læreplaner for elever med specialpædagogisk behov for støtte. Med beslutningen ophæves gældende læseplan for hjælpeskolen (Skoleforeningen 2002).

Med vedtagelsen af de nye læreplaner i 2018 forestod udviklingen af læreplaner for det specialpædagogiske område generelle eller omfattende indlæringsvanskeligheder. Læreplaner, som skulle matche almenområdet læreplaner og dermed på samme måde tænke i formative processer for den enkelte ud fra en kompetence- og ressourcetænkning.

Ønsket er, at undervisningen for elever med generelle eller omfattende indlæringsvanskeligheder fremadrettet tilrettelægges ud fra differentierede mål for den enkelte elev med udgangspunkt i de almene læreplaner.

De seneste års positive udvikling mod et mere inklusivt skolevæsen viser, at de gældende læseplaner for hjælpeskolen ikke længere er tidssvarende. De har sigtet, at elever med generelle indlæringsvanskeligheder undervises ud fra et særskilt progressionsforløb og ud fra et trinforløb med egne mål. Elever med omfattende indlæringsvanskeligheder er ikke medtænkt i læseplanerne.

Når undervisningsmålene for elever med et specialpædagogisk behov for støtte er frakoblet de almene læreplaner og dermed undervisningen i almenforløbet, så er inklusionen udfordret. Forudsætningerne for en glidende overgang mellem ESA-niveau og det individuelle niveau i elevplanerne kan kun indfries, hvis der skabes sammenhæng med de almene læreplaner.

Dette er baggrunden for, at der i skoleåret 22/23 er implementeret nye skabeloner til individuelle elevplaner og særskilte dialogskemaer med mulighed for at tilpasse til individuelt niveau inden for de almene læreplaners lærings- og kompetencemål. Progressionsforløbet i dialogskemaerne er blevet udvidet og tilpasset, så alle elevers læringsudvikling kan evalueres.

Dialogværktøjet danner grundlag for at arbejde meget differentieret med de almene læreplaner. Elevplanerne tager udgangspunkt i den helhedsorienterede udvikling og den enkeltes individuelle behov. Skolekontoret og PPR konkluderer efter et års prøveforløb ud fra skolernes tilbagemeldinger, at implementeringsprocessen er gået godt. Skolerne oplever, at de nye værktøjer er brugbare og i høj grad er med til at styrke inklusionsmålet.

BEGRUNDELSE FOR INKLUSIONSMÅLET

Målet om inklusion i Skoleforeningen opnås (jf. Skoleforeningens inklusionspolitik) ved at skabe de optimale betingelser for både fysisk, social og læringsmæssig inklusion. Aktørnetværket af alle medarbejdere, forældrene samt børn og unge i Skoleforeningen agerer i fællesskab som ambassadører for videreudviklingen af den inklusive skole.

En udvikling bæres dog ikke kun af aktører. Vi skal også skabe de rigtige rammebetingelser for skoleområdet.

FORANDRINGER DER STYRKER DEN ENKELTES INKLUSION:

I Skoleforeningen er der i de seneste år sket store forandringer i undervisningstilbuddet for vores elever med det anerkendte støttebehov generelle eller omfattende indlæringsvanskeligheder (*Förderstatus Lernen* og *Förderstatus Geistige Entwicklung*). Lovgivningsændringer i *Landesverordnung über sonderpädagogische Förderung* (jf. SoFVO af 8. juni 2018) har skabt muligheder for en mere glidende overgang mellem det almene niveau og undervisningen ud fra individuelle mål i elevplaner. F.eks. er det i henhold til den nye lovgivning nu muligt at forsøge at gå direkte op til en ESA-eksamen efter 9 års skolegang, uden at *Förderstatus Lernen* ophæves. Kravet er blot, at de almene kriterier for en skoleafslutning ESA opfyldes.

I Skoleforeningen er der etableret læringsgrupper for den fleksible overgangsfase (8.-9. klassetrin på 3 år), der muliggør en mere praksisfaglig tilgang til undervisningen og tilbyder undervisning for både almene og inkluderede elever, der stiler mod skoleafslutningen ESA.

Udviklingen af antallet af inkluderede elever i almenklasserne er stigende. I skoleåret 22/23 blev 137 elever i Skoleforeningen undervist som inkluderede elever i en almen klasse, kun 149 elever undervistes i specialpædagogiske læringsgrupper.

RETNINGSLINJERNE I DANMARK HHV. TYSKLAND

Hverken Danmark eller Slesvig-Holsten har egne læreplaner for det specialpædagogiske område.

Både i Danmark og Slesvig-Holsten følges de almene læreplaners forløb, men læringsmål tilpasses og justeres ud fra elevernes individuelle progression og behov. Skoleforeningens indstilling til Styrelsen tager således udgangspunkt i både dansk og tysk eksempel.

- Se bilag med citater og henvisninger fra hhv. **Regler for Specialundervisning** (uvm.dk) og fra den tyske **Lehrplan - Sonderpädagogische Förderung** samt tyske bekendtgørelser og lovgivning.

BILAG

Danmark

Udtræk fra **folkeskoleloven**¹ og Børne- og Undervisningsministeriets **Regler for specialundervisning**²

”Elev i folkeskolen hvis udvikling kræver særlig hensyntagen eller støtte kan få støtte i den almindelige undervisning, i specialklasser eller på specialskoler.”²

”Elev, der har brug for støtte i mindre end ni undervisningstimer ugentligt skal have støtte inden for den almindelige undervisning. I undervisningen kan blandt andet anvendes undervisningsdifferentiering, holddannelse, tolærerordninger og undervisningsassistenter, som både kan hjælpe den enkelte elev og klassen som helhed.”² Efter folkeskolelovens § 3 a skal børn, der har brug for støtte, og som ikke alene kan understøttes ved brug af undervisningsdifferentiering og holddannelse, tilbydes supplerende undervisning eller anden faglig støtte i henhold til lovens § 5, stk. 5.¹

Supplerende undervisning gives elever, der har brug for støtte i mindre end 9 undervisningstimer ugentligt. Er der brug for mere, så handler det om specialpædagogisk bistand efter folkeskolelovens § 3, stk. 2.¹

Der gives specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand til børn, hvis undervisning i den almindelige klasse kun kan gennemføres med støtte i mindst ni undervisningstimer om ugen.² Specialundervisningen følger folkeskolelovens generelle bestemmelser i forhold til fag, timetal, kompetencemål, færdigheds- og vidensmål, elevplaner, afgangsprøver og test, som den almene undervisning.²

Tyskland

Udtræk fra **Lehrplan Sonderpädagogische Förderung. Bekanntmachung des Ministeriums für Bildung, Wissenschaft, Forschung und Kultur vom 8. Juli 2004 - III 522 (NBI.MBWFK.Schl.-H.2004, S. 215)**³

„Die fachlichen Anforderungen des Lehrplans für die Grundschule und der Lehrpläne für die weiterführenden allgemeinbildenden Schulen sowie die Lehrpläne für die berufsbildenden Schulen gelten für Schülerinnen und Schüler mit sonderpädagogischem Förderbedarf entsprechend und sind ihren individuellen Lern- und Leistungsmöglichkeiten anzupassen [...]“

„Für jede Schülerin/ jeden Schüler mit sonderpädagogischem Förderbedarf ist durch das zuständige Förderzentrum ein sonderpädagogischer Förderplan anzulegen. In diesem werden die auf die Schülerinnen und Schüler abgestimmten Ziele der sonderpädagogischen Förderung im Rahmen der Lehrpläne der allgemeinbildenden bzw. berufsbildenden Schulen, die Umsetzung der Förderung sowie die Art der Überprüfung der erreichten Ziele festgelegt. [...]“

„Mit Inkrafttreten des Lehrplans Sonderpädagogische Förderung [2002] ist der Lehrplan für die Schule für Geistig Behinderte außer Kraft getreten.“ „Ausgangspunkt und Grundlage des Lehrplans ist das Schulgesetz (§121 Abs. 4).

Die Vorgaben des Schulgesetzes sind insbesondere:

- die Bildungs- und Erziehungsziele (§ 4) [...]
- die Integration behinderter Schülerinnen und Schüler (§§ 5, 25) [...]

Der Lehrplan Sonderpädagogische Förderung gilt für alle Schulen, in denen Schülerinnen und Schüler mit sonderpädagogischem Förderbedarf unterrichtet werden. Er bildet einen verbindlichen Rahmen für die sonderpädagogische Förderung

---

¹ <https://www.retsinformation.dk/eli/ta/2022/1396>

² <https://www.uvm.dk/folkeskolen/laering-og-laeringsmiljoe/specialundervisning/regler-for-specialundervisning>

³ https://www.schulrecht-sh.com/texte/l/lehrplan_sonderpaedagogische_foerderung.htm

- in präventiven Maßnahmen: im vorschulischen Bereich, in Grundschulen, in weiterführenden allgemeinbildenden Schulen
- im gemeinsamen Unterricht aller Schularten
- in den Sonderschulen“